Відділ освіти
виконавчого комітету
Шахтарської міської ради
комунальний заклад позашкільної освіти
"Центр позашкільної освіти"

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
з позашкільної освіти
художньо-естетичного напряму

"Ажур"
початковий рівень
1 рік навчання

м.Шахтарське
2025 рік

Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення педагогічної ради КЗПО "ЦПО" від 26.08.2025 р., протокол №1.

Навчальні програми з позашкільної освіти еколого-натуралістичного напряму: еколого-біологічний профіль [збірник /за загальною редакцією доктора педагогічних наук В.В.Вербицького]. –К.: НЕНЦ, 2020. – с. 100. Навчальна програма "Природа рідного краю"

Рецензенти: Медведєва Т.В. - завідувач сектору біотехнології Інституту садівництва НААН України, старший науковий співробітник, кандидат біологічних наук Леус Ю.В. – методист, керівник гуртка КЗ «Чернігівська станція юних натуралістів», кандидат біологічних наук

Схвалено для використання в закладах позашкільної освіти (Лист ІЗМО від 03.03.2020 № 22.1/12-Г-150); витяг з протоколу засідання науково-методичної комісії з позашкільної освіти науково-методичої ради з питань освіти МОН України від 12.02.2020 №1).

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

В сучасному сьогоденні діти швидко оволодівають технічними засобами та комп'ютерними технологіями, швидко зростають розумово, але все одно тягнуться до яскравих та зрозумілих іграшок та аксесуарів. А що може бути краще іграшок, ніж іграшки зроблені власноруч?

Декоративно-ужиткове мистецтво, з-поміж інших видів мистецтва, є унікальним у вирішенні завдань як художнього так і особистісного розвитку, громадянського і духовного становлення вихованців.

Це зумовлено не тільки природою сприймання декоративно-ужиткового мистецтва, а й тим, що вже в ранньому віці ця діяльність становить одну з найдоступніших і емоційно захоплюючих форм творчості. В наше життя входять нові матеріали, які захоплюють своїми кольорами та властивостями, надихають на пробудження творчості, експериментів та винаходів, а також розвивають уяву дітей, формують навички для успішного навчання в закладі, дають змогу підняти свою самооцінку і відчути себе чарівником.

Для нас, дорослих, важливо створити умови для такого розвитку, дати дитині можливість реалізувати свої здібності і відчути себе талановитою та успішною, проявити свою індивідуальність, втілити задум, відчути радість творчості. Навчальна програма реалізується у гуртку «Ажур» художньо-естетичного напряму та розрахована на вихованців віком від 5 до 6 років.

Новизна програми полягає у використанні педагогом на заняттях доступних для будь-якої родини матеріалів та, одночасно, запровадженні в освітній процес сучасних технік, які дають змогу вихованцям використовувати отримані знання та навички впродовж життя.

Оригінальністю програми є розвиток та навчання вихованців за допомогою сучасних методів, прийомів та психотерапевтичних технік, що сприяє розвитку творчих здібностей, креативного мислення, естетичного смаку дітей (пісочна анімація, арт-технології, ТРВЗ тощо).

Мета програми – знайомство з новими матеріалами та технологіями для створення робіт, забезпечення умов для творчої самореалізації дитини засобами декоративно-ужиткового мистецтва.

Основні завдання:

- активізувати пізнавальну і творчу діяльність;

- розвивати творчі здібності дітей;

- формувати уявлення та знання про світові традиції та культуру, народні ремесла різних країн;

- збагачувати духовний світ дітей, навчати їх розуміти прекрасне, цінувати його, створювати самим;

- розвивати асоціативне, нестандартне, композиційне, об'ємно-просторове мислення, почуття форми, руху, матеріалу, кольору, розвивати конструктивні вміння; навчати плануванню та організації трудового процесу, самостійному пошуку шляхів вирішення творчих завдань.

Навчальна програма передбачає 1 рік навчання: 1-й рік – початковий рівень – 144 год. на рік, 4 год. на тиждень. Наповнюваність в групі 10 дітей. Навчання передбачає знайомство з різними видами декоративно-ужиткового мистецтва, зокрема з аплікацією, шиттям, декупажем, аплікація з бісеру, ткацтвом та плетінням на основі синельного дроту тощо.

Під час занять діти навчаються самостійно створювати нескладні за задумом і за виконанням роботи в тій чи іншій техніці. Вивчають правила поєднання кольорів, симетрію, пропорції, тощо. Протягом навчання вихованці набувають необхідних умінь пошукової діяльності. Тому однією з форм роботи з вихованцями гуртка є екскурсійна діяльність.

Усі практичні роботи будуються за принципом від простого до складного. Навчальна програма гуртка «Ажур» створена на основі програм «Етнолялька», «Бісероплетіння», «Ліплення», «Квілінг», «Паперопластика» зі збірника «Позашкільні програми для гуртків дитячих закладів оздоровлення та відпочинку», рекомендованого Міністерством освіти і науки України (лист Міністерства освіти і науки України від 01.06.2013 № 1/11-9332).

Програма гуртка може використовуватись під час проведення занять у гуртках, які організовуються відповідно до Положення про порядок організації індивідуальної та групової роботи в позашкільних навчальних закладах, що затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 11.08.2004 р. № 651 (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 1123 від 10.12.2008 р.).

Керівник гуртка в установленому порядку може вносити зміни до розподілу навчального часу на вивчення окремих тем програми.

Методичні рекомендації до організації освітнього процесу на заняттях.

Головним досягненням навчання в гуртку - розвиток у дітей внутрішньої культури, творчої активності, навичок самооцінки та самоконтролю, пізнавального інтересу до історії та культури рідного краю, виховання духовності і моральності, патріотизму, шанобливого ставлення до природи та оточуючого середовища.

Доцільним є використання активних форм роботи, які мають певні переваги: вони урізноманітнюють навчальну діяльність, підвищують пізнавальну активність вихованців, збагачують творчий досвід дітей, розвивають емоційно-вольову сферу дитини.

Рекомендовано наступні методи й прийоми навчання:

психогімнастика; вправи на розвиток уяви і фантазії; інсценізація, казка-терапія; арт-анімація; пісочна анімація; візуалізація; колористичні вправи; рольові ігри; екскурсії, зустрічі з цікавими людьми (майстрами, художниками тощо);ігри, експерименти, дослідження.

Контроль і оцінювання в процесі навчання вихованців є одним із важливих засобів мотивації і стимулювання їх навчально-пізнавальної діяльності. Так, позитивна оцінка у поєднанні з іншими мотивами учіння сприяє розкриттю перспектив успіху дитини, створює і підтримує 7 позитивний емоційний настрій, викликає бажання вчитися, сприяє формуванню адекватної самооцінки.

Контроль за успішністю, навчальними досягненнями вихованців здійснюється з боку педагога та самих вихованців і має заохочувальну, стимулюючу, мотиваційну, розвивальну, корекційну та навчальну функції.

Вибір видів контролю (перевірки й оцінювання), їх зміст, послідовність, взаємозалежність, час проведення визначаються педагогом.

Проміжний контроль здійснюється на поточних заняттях за наступними формами:

- тестовий контроль;

- фронтальна або індивідуальна бесіда;

- цифровий, графічний і термінологічний диктанти;

- виконання диференційованих практичних завдань різних рівнів складності;

- вирішення ситуативних завдань, спрямованих на перевірку умінь використовувати набуті знання на практиці;

- розв’язування кросвордів;

- ігрові форми контролю.

Підсумковий контроль здійснюється на підсумкових заняттях чи по закінченні певної теми. Підсумковий контроль передбачає виконання творчої роботи, що включає виготовлення виробу за єдиною запропонованою схемою і творчу роботу за власними ескізами з використанням різних матеріалів.

Оцінювання робіт здійснюється вербально та за наступними критеріями: додержання технології, схем вироблення робіт; загальне враження; авторський задум; самостійність виконання робіт; творчий підхід; естетичне оформлення; вдала композиційність; охайність; правильний підбір матеріалів; кольорова гама, форма, простір тощо.

Також рекомендовано такі форми оцінювання як взаємооцінювання та самооцінка, які допомагають вихованцям критично підійти до виявлених помилок, розвивають уміння надавати оцінні судження власного творчого продукту і однолітків, аргументовано їх доводити, виявляти відкритість у спілкуванні, відстоювати свою точку зору, зберігаючи при цьому гідність свою та опонента, уміння працювати в команді і співпрацювати. Успішність виконання програми та якість і ефективність організації освітнього процесу залежить від наявності певної матеріально-технічної бази.

Початковий рівень, перший рік навчання

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

н/п	Тема	Теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2		2
2.	Вироби з фетра	2	10	12
3.	Плетіння з синельного дроту	2	56	58
4.	Виготовлення сувенірів	1	10	11
5.	Тістопластика	1	4	5
6.	Новорічно-різдвяна атрибутика	2	12	14
7.	Вироби з пінопласту та помпонів	2	12	14
8.	Декупаж	2	10	12
9.	Виготовлення народної іграшки	2	6	8
10.	Плетіння паперовими паличками	2	4	6
11.	Підсумок. Виставка робіт.	2		2
	Разом	18	126	144

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Знайомство з гуртківцями. Ознайомлення з планом роботи гуртка. Техніка безпеки праці при роботі з колючими, клеючими та ріжучими інструментами, з клеєм, лаком, сіллю, аніліновими барвниками, вогнем. Правила поведінки в кабінеті до і під час заняття. Правила безпеки дорожнього руху.

Практична частина. Ситуаційна гра «А я знаю, як вірно…».

1. Вироби з фетру (12 год.)

Теоретична частина. Поняттями «декорування», «прикраси», «оберег», «мозаїка». Способи виготовлення виробів з фетра.

Практична частина. Виготовлення іграшок та сувенірів з фетра, декорування робіт ґудзиками, намистинами, штучними квітами, стрічками тощо.

2. Плетіння з синельного дроту (58 год.)

Теоретична частина. Синельний дріт, його властивості. Способи плетення.

Практична частина. Створення об’ємних композицій (динозаври, тварини, риби тощо). Робота за проектом вихованців.

3. Виготовлення сувенірів (11 год.)

Теоретична частина. Правила читання схем замотування дроту та бісеру. Способи декорування готового виробу.

Практична частина. Виготовлення квітів з пайєток та бісеру. Виготовлення декоративних дерев з бісеру, намистинок та пайєток.

4. Тістопластика (5 год.)

Теоретична частина. Рецепт приготування солоного тіста та способи ліплення. Сушіння готового виробу, фарбування та лакування. Умови зберігання готового виробу.

Практична частина. Виготовлення об’ємних оберегів.

5. Новорічно-різдвяна атрибутика (14 год.)

Теоретична частина. Традиції та звичаї українського народу при проведенні різдвяно-новорічних свят. Спосіб виготовлення новорічного вінка, ялинки, декорування дерев'яних заготовок, оздоблення робіт бісером і пінопластовими кульками, паєтками,синельного проволоку.

Практична частина. Виготовлення новорічного вінка, стилізованої ялинки тощо.

6. Вироби з пінопласту та помпонів (14год.)

Теоретична частина. Способи виготовлення виробів за допомогою пінопласту та помпонів. Правила поєднання матеріалів.

Практична частина. Виготовлення іграшок, декорування виробів. Створення топіаріїв, валентинок тощо.

7. Декупаж (12 год.)

Теоретична частина. Поняття «декупаж». Основні прийоми декупажу. Декорування дерев'яних поверхонь. Збереження робіт, догляд за виробами.

Практична частина. Створення сувенірів, оздоблення іграшок.

8. Виготовлення народної іграшки (8 год.)

Теоретична частина. Поняття «народна іграшка». Спосіб виготовлення та оздоблення народних іграшок.

Практична частина. Виготовлення ляльки-мотанки та пташки із синельного дроту.

9. Плетіння паперовими паличками (6 год.)

Теоретична частина. Історії виникнення та розвиток техніки плетіння з лози та соломи. Сучасні матеріали для плетіння.

Практична частина. Створення паперових паличок для плетіння. Плетіння іграшок з паперових паличок та синельного дроту.

10.Підсумок (2 год.)

Виставка робіт вихованців за рік на творчому звіті гуртка.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати:

правила безпеки праці при роботі з ріжучими, клейовими і колючими інструментами;

історію виникнення видів мистецтва: декупаж, ткацтво, аплікація, моделювання, народної іграшки тощо;

техніку та послідовність виконання робіт у вищезазначених видах мистецтва;

закони поєднання кольорів; вимоги до якості готового виробу.

Вихованці мають вміти:

організовувати своє робоче місце; проектувати власні ескізи виробу;

користуватися інструментами для роботи;

виготовляти окремі деталі та складати композицію з них;

гармонійно підбирати кольори;

проводити завершальне оформлення готового виробу;

визначати ступінь якості готового виробу;

економно відноситись до матеріальної бази та бережливо ста

№з/п	Назва	Кількість
1.	**Друковані таблиці та плакати**	
	Техніка безпеки	1 комплект
	Правила дорожнього руху	1 комплект
	Репродукції робіт сучасних дизайнерів	1 комплект
	Каталог зразків	1 комплект
2.	**Прилади та пристосування**	(розраховано на 1 групу)
	Ноутбук	1 шт.
	Клейовий пістолет	10 шт.
	Праска	1шт.

	Рамки різних розмірів	10 шт.
3.	**Інструменти**	
	Ножиці	10шт.
	степлер	2шт.
	Діркопробивач	2шт.
	Лінійка	4шт.
	Кусачки	2шт.
	Пінцети	2шт.
	Голки швейні	2 комплекта
	Шпажки	2 упаковки
	Кольорові олівці	3 коробки
	Фломастери, маркери	2 коробки
4.	**Матеріали**	
	Папір	500 аркушів
	Набір картону	5шт.
	Клей ПВА	5 банок
	Дріт	40 м
	Фоаміран	5 наборів
	Фетр	3 набора
	Бісер	20 наборів
	Клейові стержні	50 шт.
	Скотч	3 шт
	Серветки вологі та сухі	6 пачок
	Паперові рушники	за потребою
	Рідке мило	за потребою

ЛІТЕРАТУРА

1. Бедина М. В. «Скульптураиз бисера», - Б., Книжный клуб «Клуб семейного досуга»,2014. – 96 с.

2. Ингрид Морас «Объемные фигурки из бисера» - Х., Книжный клуб «Клуб семейного досуга», 2018. – 80 с.

3. Куц Л.« Організація роботи збісерного рукоділля на уроках трудового навчання» / Л. Куц //«Трудова підготовка в закладах освіти» 2007. - №2. - 13-19с.

4. Ликсо Н.Л. «Пасхальные и подарочные яйца из бисера»–Минск: ООО «Харвест», 2011.

5. Макаренко О.Г. «Казковий світ іграшки» - К., в-во «Веселка», 2008.

6. Мурзина А.С. «100способовэксклюзивного оформления и украшения»/ – Минск: «Харвест», 2009

7. Торстен Беккер «Волшебные фигурки и животные из бисера» - Б., Книжный клуб «Клуб семейного досуга», 2012. – 80 с.

8. Хоменко В.А. «Соленое тесто шаг за шагом» – Х., Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2018.

9. Чен Н.В. «Надзвичайні виробисвоїми руками» - Х.: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2008. – 240с